

достатка, Историјски институт Црне Горе покренуо је посебну едицију Извори за историју радничког покрета и револуције у Црној Гори 1918—1945. у двије серије. Превдиђено је да се првом серијом обухвати вријеме од 1918. до 1941. године. Плод тих напора је *Збирка извора за историју радничког покрета и револуције у Црној Гори 1918—1929*, прва у својој серији, која је изишла из штампе крајем прошле године.

Приређивач ове значајне збирке је др Јован Р. Бојовић. Радећи више година у домаћим и страним архивима, он је успио да дође до веома значајних докумената везаних за политичку историју Црне Горе између два свјетска рата, који до појаве ове књиге нијесу били приступачни широкој јавности. Приређивач се у раду придржавао хронологије настанка докумената, настојећи да тиме да што потпунији преглед континуираног рада Партије у Црној Гори. Да би своју замисао довео до краја, аутор је, у недостатку оригиналне документарне грађе, био принуђен да књигу допуни интегралним написима из ондашње напредне штампе, са жељом да се што је могуће боље сагледа однос Партије према свим значајнијим питањима из политичког живота Црне Горе у предратном периоду. Збирка је прокомен-

тарисана ерудицијом искусног истраживача. Њему је пошло за руком да разјасни мноштво нејасног, недореченог, псеудонима и другог, којима су партијска документа по правилу обиловала, с обзиром на илегални положај Партије прије рата. За личности које се помињу у документима дати су основни биографски подаци, с освртом на њихову улогу и рад у напредном покрету. Збирком су обухваћени и документи чији се оригинали чувају у неким страним архивима. С обзиром на интересовање полицијских и других органа за рад Партије у Црној Гори прије рата, приређивач је добро урадио што је дао и карактеристична документа ондашњих управних власти која се односе на политичку дјелатност радничког покрета у Црној Гори. Аутор при том упозорава на нужну опрезност приликом коришћења ове својеврсне грађе. Водећи рачуна о првенственој научној намјени књиге, приређивач је у обимнијем предговору дао синтетизован преглед историје радничког покрета у Црној Гори до 1929. године.

Бојовићева књига има велики научни значај не само за Црну Гору већ и шире. Она је незамјенљив приручник за научно обликовање времена о коме је ријеч.

Павле Милошевић

КОТОРСКА СЕКЦИЈА ДРУШТВА ИСТОРИЧАРА ЦРНЕ ГОРЕ

1948—1968, Котор 1970.

Бројним похвалама које су до сада упућиване Секцији историчара у Котору ваља додати и још једну: за риједак подухват објављивања споменице о свом двадесетдогодишњем раду. Када се узме у обзир са каквим се тешкоћама на плану издавачке дјелатности боре и познате научне куће, подухват једног струковног удружења из Котора да изда своју споменицу не само што је за похвалу већ је и за поуку, за примјер.

Добро организовани рад Секције у Котору од значаја је не само за

културни и научни живот овога града већ и шире заједнице. Ова Секција, која је 1948. почела да ради са 6 чланова, бројно је нарасла на 60 историчара и љубитеља прошлости. Тако су ови доста бројни просвјетни, културни и научни радници ентузијазмом и изванредном упорношћу успјели да од своје Секције створе значајан фактор културног и научног живота овога града.

Као што је уобичајено у публикацијама ове врсте, преглед двадесетдогодишњег рада Секције на-

шао се, послје предговора Зорана Лакића, на уводноме мјесту. У овом тексту (аутори: Игњатије Злоковић и Војислав Бољевић — Вулековић) изнесени су сви облици богате активности Секције: административно организациони рад, научноистраживачка дјелатност, ангажованост на заштити културно-историјских споменика и настави историје до прегледа бројних стручних састанака Секције и ангажовања њених чланова у раду Народног универзитета, прославама, изложбама и другим облицима њене вишеструке активности.

Други дио Споменице чине научни прилози чланова Секције: мр Јован Мартиновић дао је кратак преглед урбанистичког развоја Котора, а Ристо Ковијанић преглед историје књижевне дјелатности у Котору. Врстан зналац историје бокелске морнарице — др Славко Мијушковић је, првенствено на основу судско-нотарских и политичко-управних списка Историјског архива у Котору, обрадио Братовштину которских помораца као деградатора норми обичајног права. Врло интересантан је текст М. Милошевића *Најстарији сачувани мелографски запис народне пјесме у Боки Которској и питање пјевања*

бугаршtica у Перасту. Многобројним поштоваоцима древнога града под Ловћеном добро ће доћи текст Војислава Бољевића — Вулековића о споменицима, улицама и тргови-ма Котора.

Трећи дио ове публикације посвећен је преминулим угледним члановима Секције Нику Луковићу и Петру Д. Шеровићу. Текст о Нику Луковићу написао је Ристо Ковијанић, по једну пјесму посвећену Луковићу објављују Милош Милошевић и Ристо Ковијанић (потписао се са Р. К. Морачанин), а непотпуну библиографију Луковићевих радова направили су Игњатије Злоковић и Томо Радуловић. Биографију Петра Д. Шеровића написао је Игњатије Злоковић, а по једну пјесму посвећену Шеровићу објављују Максим Злоковић и Ристо Ковијанић, док је библиографију Шеровићевих радова израдио Максим Злоковић.

Которска заједница професионалних историчара и љубитеља историје својом Споменицом постиже не само то да њен рад буде трајно забиљежен већ и саопштавањем свог искуства даје добар примјер осталим секцијама, и не само у Црној Гори.

Р. Јовановић

ЛАЗАР ЦАКИЋ: СЛАВОНИЈА СЕ БУДИ

Општински одбор СУБНОР-а, Вуковар 1970

Рад Лазара Цакића *Славонија се буди* издао је Општински одбор СУБНОР-а Вуковар у знак прославе 50-годишњице одржавања II конгреса КПЈ и 25-годишњице ослобођења земље од окупатора.

Дјело се базира на сјећању аутора, који, уз консултовање извора, настоји да буде максимално објективан. На проучавању историје Славоније и Барање ради Хисторијски институт за Славонију и Барању у Славонском Броду, у својим научним и стручним публикацијама. *Славонија се буди* — по свом садржају представља допуну тим радовима, на што претендира и сам аутор. Он, као активни судионик тих догађаја, расвјетљава

поједина збивања из НОР-а на подручју источне Славоније. Публикација третира припреме, почетак и развој НОП-а у троуглу Вуковар — Винковци — Осиек.

У књизи је дата анализа општих, економских, друштвених и политичких збивања у којима се затекла источна Славонија године 1941. Очито је настојање аутора да на одређеном територију Славоније, село Бобота, заузме посебно мјесто као оперативно и акционо подручје. Такав став аутора заузима на основу чињенице да се на том територију формира прва партизанска група. У ствари, аутор даје шири историјски приказ села Бо-